अहमेकोऽवशिष्टस्तु तस्मात् सैन्यान्महामते । मुक्तः कथञ्चिद्धर्म्मात्मन् व्यग्रस्य कृतवर्म्मणः ।
तच्छ्रुत्वा वाक्यमशिवं कुन्तीपुत्त्रो युधिष्ठिरः । पपात मह्यां दुर्द्धर्षः पुत्त्रशोकसमन्वितः ।
पतन्तं तमतिक्रम्य परिजग्राह सात्यकिः । भीमसेनोऽर्ज्जुनश्चैव माद्रीपुत्त्रौ च पाण्डवौ । ५५०
लब्धचेतास्तु कौन्तेयः शोकविह्वलया गिरा । जित्वा शत्रून् जितः पश्चात् पर्य्यदेवयदार्त्तवत् ।
दुर्व्विदा गतिरर्थानामपि ये दिव्यचक्षुषः । जीयमाना जयन्त्यन्ये जयमाना वयं जिताः ।
हत्वा भ्रातॄन् वयस्यांश्च पितॄन् पौत्त्रान् सुहृद्गणान् । बन्धूनमात्यान् पौत्त्रांश्च जित्वा सर्व्वान् जिता वयं ।
अनर्थो ह्यर्थसङ्काशस्तथाऽनर्थोऽर्थदर्शनः । जयो यमजयाकारो जयस्तस्मात् पराजयः ।
यज्जित्वा तप्यते पश्चादापन्न इव दुर्म्मतिः । कथं मन्येत विजयं ततो जिततरः परैः । ५५५
येषामर्थाय पापं स्याद्विजयस्य सुहृद्वधैः । निर्जितैरप्रमत्तैर्हि विजिता जितकाशिनः ।
कर्णिनालीकदंष्ट्रस्य खड्गजिह्वस्य संयुगे । चापव्यात्तास्यरौद्रस्य ज्यातलस्वननादिनः ।
क्रुद्धस्य नरसिंहस्य संग्रामेष्वपलायिनः । ये व्यमुञ्चन्त कर्णस्य प्रमादात्त इमे हताः ।
रथह्रदं शरवर्षोर्म्मिमन्तं रत्नाचितं वाहनवाजियुक्तं । शक्त्यृष्टिमीनध्वजनागनक्रं शरासनावर्त्तमहेषुफेणं ।
संग्रामचन्द्रोदयवेगवेलं द्रोणार्णवं ज्यातलनेमिघोषं । ये तेरुरुच्चावचशस्त्रनौभिस्ते राजपुत्त्रा निहताः प्रमादात् । ५६०
न हि प्रमादात् परमस्ति कश्चिद्वधो नराणामिह जीवलोके । प्रमत्तमर्था हि नरं समन्तात् त्यजन्त्यनर्थाश्च समाविशन्ति ।
ध्वजोत्तमाग्रोच्छ्रितधूमकेतुं शरार्च्चिषं कोपमहासमीरं । महाधनुर्ज्यातलनेमिघोषं तनुत्रनानाविधशस्त्रहोमं ।
महाचमूकक्षदवाभिपन्नं महाहवे भीष्ममयाग्निदाहं । ये सेहुरात्तायुधतीक्ष्णवेगं ते राजपुत्त्रा निहताः प्रमादात् ।
न हि प्रमत्तेन नरेण शक्यं विद्या तपःश्रीर्विपुलं यशो वा । पश्याप्रमादेन निहत्य शत्रून् सर्व्वान्महेन्द्रं सुखमेधमानं ।
इन्द्रोपमान् पार्थिवपुत्त्रपौत्त्रान् पश्याविशेषेण हतान् प्रमादात् । तीर्त्वा समुद्रं वणिजः समृद्धा मग्नाः कुनद्यामिव हेल
मानाः । ५६५
अमर्षितैर्ये निहताः शयाना निःसंशयन्ते त्रिदिवं प्रपन्नाः । भ्रातॄंश्च पुत्त्रांश्च हतान्निशम्य पाञ्चालराजं पितरञ्च वृद्धं ।
ध्रुवं विसंज्ञा पतिता पृथिव्यां सा शोष्यते शोककृशाङ्गयष्टिः । तच्छोकजं दुःखमपारयन्ती कथं भविष्यत्युचिता सुखानां ।
पुत्त्रक्षयभ्रातृवधप्रणुन्ना प्रदह्यमानेव हुताशनेन । इत्येवमार्त्तः परिदेवयन् स राजा कुरूणां नकुलं बभाषे ।
गच्छानयैनामिह मन्दभाग्यां समातृपक्षामिति राजपुत्त्रीं । माद्रीसुतस्तत् परिगृह्य वाक्यं धर्म्मेण धर्म्मप्रतिमस्य राज्ञः ।
ययौ रथेनालयमाशु देव्याः पाञ्चालराजस्य च यत्र दाराः । प्रस्थाप्य माद्रीसुतराजमीढः शोकार्द्दितस्तैः सहितः
सुहृद्भिः । ५७०
रोरूयमाणः प्रययौ सुतानामायोधनं भूतगणानुकीर्णं । स तत् प्रविश्याशिवमुग्ररूपं ददर्श पुत्त्रान् सुहृदः सखींश्च ।
भूमौ शयानान् रुधिरार्द्रगात्रान् विभिन्नदेहान् प्रहृतोत्तमाङ्गान् । स तांस्तु दृष्ट्वा भृशमार्त्तरूपो युधिष्ठिरो धर्म्मभृताम्वरिष्ठः ।
उच्चैः प्रचुक्रोश च कौरवाग्र्यः पपात चोर्व्व्यां सगणो विसंज्ञः ।
इति श्रीमहाभारते सौप्तिकपर्व्वणि ऐषीकपर्व्वणि युधिष्ठिरस्य शिविरदर्शने दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥